

[Christiani.]

overfor vil jeg sige, at mit Parti har ogsaa været Modstander af en saadan Tilslutning, og naar vi i det hele taget er gaaet med til dette Lovforslag, er det, som vor Ordfører gjorde gældende — og som det for øvrigt ogsaa er fremhævet af andre ærede Ordførere —, ganske udelukkende paa Grund af de ekstraordinære Omstændigheder. Hvis det ikke var saaledes, at Udlandet havde lukket for en stor Del af vor naturlige Eksport, ganske særlig f. Eks. for vor Kreatureksport, saa vilde det have været meget, meget rimeligere, om Udlandet var vedblevet at aftage vore udmærkede Kreaturer, medens vi saa havde købt vor Stivelse fra de Fabrikker, som ligger fiks og færdige i de Lande, der nu ikke vil aftage vore Kreaturer. Vi vilde have fundet, at dette havde været en naturligere Maade at løse Vareudvekslingsproblemet paa fremfor at fremme en Kartoffelmelsindustri her i Danmark ved kunstige Beskyttelsesforanstaltninger. Derfor er det, at vi, saa længe vi endnu havde Mulighed for at afsætte vore Varer til Udlandet, ogsaa maatte stille os paa det Standpunkt, at Udlandet skulde have Lov til at afsætte de Varer til os, som det var bedre indrettet paa at fremstille, havde større Erfaring i at fabrikere end vi. Men det er denne Situation, som i Øjeblikket er forandret, det er derfor, og ene og alene derfor, at vi kan tage den Stilling til dette Lovforslag, som vi nu tager, og som jeg mener vil føre til, at Lovforslaget i Princippet gennemføres.

Ifølge Lovforslaget skal Ordningen administreres af et sagkyndigt Udvalg, og det synes jeg er en udmærket Tanke. Det er jo klart, at lige saa vel som vi har formaaet at udvikle vort Landbrug, vort Husdyrbrug, vort Mejeribrug gennem Konsulenter, gennem nøjagtige Forsøgsanstalter, saa bør vi ogsaa haabe og ønske, at de Foranstaltninger og de Forsøg, som gøres af de Ekspertes, der bliver knyttet til dette Udvalg, ogsaa vil kunne komme vore Kartoffelmelsdyrkere og -fabrikker til gode. Jeg maa maaske have Lov til, med den højtæredede Formands Tilladelse, lige at læse blot et enkelt Punktum af den Diskussion, som jeg indledede for 16 Aar siden, idet jeg da udtalte:

„Ligesom de tyske Stivelsesinteressenter har deres Forsøgsstation i Berlin, saaledes burde ogsaa Foreningen af danske Stivelsesfabrikanter have et videnskabeligt Forsøgslaboratorium under Ledelse af en dygtig Kemiker.“

Jeg mener herved i alt Fald at være i Overensstemmelse med den Tanke, der ogsaa gaar igen i Lovforslaget, at naar vi nu skal gaa over til en saadan Fabrikation, saa skal det ikke være noget Fusk, der skal laves, det skal netop være en Stivelse, som fuldt ud er paa Højde med, hvad andre Lande kan frembringe, det skal være Fabrikker, som er grundlagt efter moderne Metoder; der skal være en Forsøgsstation, som ikke lader nogen ny Opfindelse eller Forbedring indenfor det paagældende Omraade uprøvet, og som sikrer, at Udviklingen kan gaa i det rigtige Spor, medens man paa den anden Side i lige saa høj Grad skal have Interessen vendt imod Avlerne, saaledes at det kan lykkes os i Løbet af nogle Aar at naa til, at vore Avlere kan fremstille Kartoffler i lige saa stor Mængde pr. Arealenhed og i lige saa god Kvalitet som Tilfældet er i de bedste Kartoffelegne i Europa. Naar disse Betingelser, praktiske og tekniske, er opfyldt, er jeg af den Opfattelse, at Fabrikationen maa være kommet saa vidt, at den kan staa paa egne Ben og optage Konkurrencen fuldt ud med Udviklingen ude og med de Fabrikanter, som ellers vil forsøge at overtage Markedet, saa vi til den Tid kan lade de Restriktioner og den Statskontrol, hvori vi nu gaar ind, falde og atter gaa ind under det, som vi maa betragte som Fremtidens Maal: den frie Udvikling af Industrien og Erhvervene i al Almindelighed.

²⁰ **Handelsministeren (Hauge):** Jeg skal fatte mig i stor Korthed, det frister mig jo heller ikke til at bruge mange Ord, naar jeg ser, hvor faa Tilhørere der er i Salen. Nu er det ogsaa Lørdag Formiddag, ja, det er det ikke længere, men Mødet begyndte jo i Formiddags, og nogen Succes kan man ikke sige, at dette at begynde Rigsdagens Forhandlinger en Lørdag Formiddag har haft.

De Bemærkninger, jeg har at gøre, er i øvrigt ikke mange. Hvorledes skal man stille Fabrikkerne ens, spurgte det ærede Medlem Hr. M. F. Mortensen: de kan jo ikke blive ens stillet, de er ikke ens stillet i Starten. Det har det ærede Medlem Ret i. Der er tre Fabrikker, og man vil bygge fire nye, men de fire nye skal startes paa bar Bund, og det vil koste mange flere Penge, end der i Øjeblikket er investeret i de gamle Fabrikker. Derved bliver der en Uensartethed; men man kan vel udligne denne Uensartethed ved, som det ærede Medlem Hr. M. F. Mortensen antydede, at give en Understøttelse paa en eller anden Maade, en Hjælp til de nye Fabrikker, for øvrigt